

Valtioneuvoston kanslia
Liikenne- ja viestintäministeriö

1/3

VN-jakelu

ASIA

Eduskunnan kirjelmän esittelyn viivästyminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston yleisistunnossa 24.8.2017 esiteltiin valtioneuvoston kansliasta eduskunnan kirjelmä Finavian ja valtionyhtiöiden riskienhallinnasta (EK 4/2017 vp; O 72/2016 vp). Apulaisoikeuskanslerin listatarkastuksessa havaittiin, että eduskunnan kirjelmä oli kirjattu valtioneuvoston kansliassa saapuneeksi 1.3.2017 ja että kirjelmä esiteltiin valtioneuvoston yleisistunnossa siten lähes kuuden kuukauden kuluttua sen saapumisesta.

SELVITYS

Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut asiasta 26.9.2017 päivätyn selvityksen LVM/1599/02/2017. Valtioneuvoston kanslia on antanut asiasta 9.10.2017 päivätyn selvityksen VNK/1569/41/2017.

TAPAHTUMATIETOJA

Finavia Oyj on valtion erityistehtävää hoitava osakeyhtiö, jonka omistajaohjauksesta on vastannut liikenne- ja viestintäministeriö 31.3.2017 asti. Yhtiön omistajaohjaus siirtyi valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston vastuulle 1.4.2017 alkaen.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on antanut 17.2.2017 mietinnön Finaviasta ja valtionyhtiöiden riskienhallinnasta, jossa on käsitelty erityisesti Finavia Oyj:n johdannaissopimuksissa ilmenneitä epäselvyyksiä. Eduskunta on 24.2.2017 hyväksynyt tarkastusvaliokunnan mietinnön johdosta kirjelmään sisältyvän kannanoton, jossa eduskunta edellytti hallitukselta toimenpiteitä.

Eduskunnan kirjelmä on saapunut valtioneuvoston kanslian kirjaamoon 1.3.2017. Valtioneuvoston kanslian kirjaamon mukaan eduskunnan kirjelmä oli lähetetty 1.3.2017 toimeksi valtioneuvoston kanslian istuntoyksikköön, josta on ilmoitettu kirjaamolle, että asia kuuluu valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston vastuulle. Kirjaamo lähetti 2.3.2017 kirjelmän toimeksi omistajaohjausosaston päällikölle, joka käynnisti riskienhallintaa koskevien selvitysten hankkimisen omistajaohjausosaston vastuulla olevilta yhtiöiltä. Selvityksiä koskeva analyysi ja yhteenvedo esiteltiin omistajaohjauksesta vastaavalle ministerille.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto sai 16.8.2017 istuntoyksiköstä tiedon, että eduskunnan kirjelmä oli jäänyt esittelemättä valtioneuvoston yleisistunnossa ja samalla pyynnön laatia asiasta esittelylista. Kirjelmä esiteltiin valtioneuvoston kansliasta seuraavassa valtioneuvoston yleisistunnossa 24.8.2017. Valtioneuvosto päätti merkitä eduskunnan kirjelmän pöytäkirjaan ja ryhtyä kannanotoista aiheutuviin toimenpiteisiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan eduskunnan kirjelmää ei ole välitetty liikenne- ja viestintäministeriölle eikä liikenne- ja viestintäministeriö ole saanut siitä tietoa.

RATKAISU

Eduskunta toimittaa kirjelmällä valtioneuvostolle muut kuin lakien hyväksymistä koskevat päätöksensä (eduskunnan työjärjestys 68 §). Kirjelmä on käsiteltävä valtioneuvoston yleisistunnossa (valtioneuvoston ohjesääntö 3 § 2 kohta). Käsittelyn tarkoituksena on saattaa kirjelmä valtioneuvoston tietoon. Kyse on valtioelinten välisestä menettelystä, joka edellyttää valtioneuvostolta toimenpiteitä. Valtioneuvoston käsittelyn määräajasta ei ole annettu säännöksiä. Eduskunnan kirjelmän esittelyä koskevassa ohjeistuksessa (Valtioneuvoston esittelijän käsikirja s. 94) ja oikeuskanslerin valvontakäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että eduskunnan kirjelmä on esiteltävä valtioneuvoston yleisistunnossa viipymättä.

Valtioneuvoston kanslia esitteli eduskunnan kirjelmän valtioneuvoston yleisistunnossa lähes kuuden kuukauden kuluttua sen saapumisesta. Kirjelmän käsittely yleisistunnossa on näin ollen viivästynyt.

Saadun selvityksen perusteella Finavia Oyj:n omistajaohjaukseen on liittynyt alkuvuodesta 2017 epäselvyyttä, mikä on saattanut vaikeuttaa Finavia Oyj:n omistajaohjauksesta vastaavan tahon arviointia eri vaiheissa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 20.12.2016, että Finavia Oyj:n lennonvarmistusliiketoiminta yhtiötetään vuoden 2017 kuluessa ja että Finavia Oyj:n omistajaohjaus siirretään yhtiöittämisen yhteydessä liikenne- ja viestintäministeriöstä valtioneuvoston kanslian alaisuuteen. Valtioneuvoston yleisistunnossa 29.12.2016 hyväksyttiin kuitenkin valtioneuvoston kanslian esittelystä valtioneuvoston asetus valtioneuvoston kansliasta annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta (1520/2016), jolla Finavia Oyj lisättiin valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluviin yhtiöihin 1.1.2017 alkaen. Mainittu asetuksen muutos kumottiin valtioneuvoston yleisistunnossa 12.1.2017, jossa annettiin valtioneuvoston asetus valtioneuvoston kansliasta annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta (21/2017) ja valtioneuvoston asetus liikenne- ja viestintäministeriöstä annetun asetuksen 2 §:n muuttamisesta (22/2017), joilla Finavia Oyj lisättiin valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluviin yhtiöihin ja vastaavasti poistettiin liikenne- ja viestintäministeriön toimialaan kuuluvista yhtiöistä. Asetusmuutosten voimaantulopäivä oli 1.4.2017. Liikenne- ja viestintäministerin päätöksellä 28.3.2017 myös Finavia Oyj:n osakkeiden hallinta siirrettiin valtioneuvoston kanslialle 1.4.2017 alkaen.

Eduskunnan kirjelmän saapuessa valtioneuvostolle Finavia Oyj:n omistajaohjaus kuului vielä liikenne- ja viestintäministeriölle, jolle kirjelmää ei kuitenkaan saadun selvityksen perusteella toimitettu. Eduskunnan kirjelmästä ilmenee, että eduskunnan edellyttämät toimenpiteet, riskien hallintaa koskevan yleisen ohjeistuksen laatiminen valtio-omisteisille yhtiöille ja valtion omistajaohjauksen toimintaperiaatteiden tarkentaminen vuoden 2017 loppuun mennessä erityisesti valtion kokonaan omistamissa yhtiöissä, koskivat kuitenkin valtion omistajaohjausta yleisesti. Ottaen huomioon sen, että valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluu valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden yleinen omistajapolitiikka (VNOS 12 §:n 5 kohta) ja valtion yleisen omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen valmistelu (VNA valtioneuvoston kansliasta 1 §

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

25 kohta) katson, että eduskunnan kirjelmän esittely valtioneuvoston yleisistunnossa ja kirjelmässä edellytettyjen toimenpiteiden valmistelu kuului valtioneuvoston kanslian vastuulle.

Valtioneuvoston kanslian selvityksestä ilmenee, että eduskunnan kirjelmän mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty valtioneuvoston kansliassa välittömästi, vaikka kirjelmän esittely valtioneuvoston yleisistunnossa viivästyi. Valtioneuvoston kanslian mukaan eduskunnan edellyttämät toimenpiteet toteutetaan määräaikaan vuoden 2017 loppuun mennessä.

Valtioneuvoston kanslia on myös ryhtynyt toimenpiteisiin varmistaakseen, että vastaavaa viivästystä ei jatkossa tapahtuisi. Toimenpiteisiin kuuluu, että valtioneuvoston kanslian asianhallintajärjestelmään lisätään muistutus siitä, että eduskunnan kirjelmät on käsiteltävä viivytyksettä. Uuden asianhallintajärjestelmän (VAHVA) käyttöönoton myötä menettelyn kiireellisyydestä ja säädetystä määräajasta tulee käsittelijälle automaattinen muistutus.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Eduskunnan kirjelmän esittely valtioneuvostolle on viivästynyt asiassa, jonka valmistelu on ollut valtioneuvoston kanslian vastuulla. Valtioneuvoston kanslia on ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin vastaavien viivästysten ennalta ehkäisemiseksi.

Kiinnitän valtioneuvoston kanslian huomiota huolellisuuteen ja joutuisuuteen eduskunnan kirjelmien esittelyssä.

Apulaisoikeuskansleri

Kimmo Hakonen

Neuvotteleva virkamies

Johanna Koivisto

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
